

Sygn. akt: *IC 646/21* upr

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 grudnia 2021 r.

Sąd Rejonowy w Toruniu I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Marek Adamczyk
Protokolant:	Magdalena Górka

po rozpoznaniu w dniu 14 grudnia 2021 r. w Toruniu

sprawy z powództwa (...) Sp. z o.o. sp. k. w W.

przeciwko Towarzystwu (...) S.A. w W.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego na rzecz powoda 1731,79 zł (tysiąc siedemset trzydzieści jeden złotych siedemdziesiąt dziewięć groszy) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 11 kwietnia 2020r. do dnia zapłaty;

II. w pozostałej części powództwo oddala ;

III. zasądza od pozwanego na rzecz powoda 504,83 zł (pięćset cztery złote osiemdziesiąt trzy grosze) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się wyroku tytułem zwrotu kosztów procesu.

IC 646/21

UZASADNIENIE

(...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa w W. wniosła o zasądzenie od Towarzystwa (...) S.A. w W. kwoty 2174,92 zł brakującej części odszkodowania z tytułu kosztów naprawy pojazdu P., uszkodzonego w wyniku kolizji drogowej z 11.03.2020r., spowodowanej przez kierującego objętego ochroną pozwanego w ramach ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych, powołując się na nabycie wierzytelności od warsztatu naprawczego, który z kolei nabył ją od poszkodowanego właściciela pojazdu.

Powództwo zostało uwzględnione nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym.

W sprzeciwie od tego nakazu pozwany wniósł o oddalenie powództwa, zarzucając zawyżenie kosztów naprawy, w szczególności poprzez zastosowanie rażąco wygórowanej stawki za roboczo-godzinę i bezzasadne doliczenie przez warsztat naprawczy kosztów umycia pojazdu i obsługi szkody. Wskazał, iż poszkodowany - zlecając naprawę pojazdu - przelał na warsztat naprawczy prawo do dochodzenia odszkodowania od pozwanego. W takim modelu rozliczeń, wartość wskazana na fakturze nie odzwierciedla kosztów, obciążających poszkodowanego.

Sąd ustalił, co następuje.

W dniu 11.03.2020r. doszło do kolizji drogowej, w wyniku której uszkodzeniu uległ samochód P., stanowiący własność A. i M. A.. Sprawca kolizji był ubezpieczony od odpowiedzialności cywilnej w (...) S.A. Poszkodowani zlecili naprawę pojazdu w warsztacie naprawczym prowadzonym przez (...) Sp. z o.o. w T.. Strony nie poczyniły żadnych uzgodnień odnośnie wysokości wynagrodzenia za naprawę pojazdu. Na pokrycie kosztów naprawy poszkodowani przenieśli na (...) Sp. z o.o. wierzytelność o odszkodowanie należne od ubezpieczyciela sprawcy szkody. Warsztat wystawił fakturę za naprawę pojazdu na kwotę 7829,28zł. Faktura nie została dostarczona poszkodowanym. Po zgłoszeniu szkody pozwany wypłacił (...) Sp. z o.o. kwotę 5 654,36zł. Na podstawie umowy powierniczego przelewu wierzytelności z 24.06.2020r. (...) przeniosło wierzytelność o zapłatę odszkodowania z ubezpieczenia oc na (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółkę komandytową w W..

(dowód: - faktura k. 22,

- potwierdzenia przelewu k. 25-26,

- zeznania świadka M. A. k. 66-67,

- zeznania świadka A. A. k. 71-72,

- okoliczności bezsporne oraz kopie umów k. 27 i 31-33)

Uzasadniony koszt naprawy pojazdu, ustalony przy uwzględnieniu średnich cen w warsztatach naprawczych tej samej kategorii co warsztat (...) Sp. z o.o., wyniósłby 7386,15 zł.

(dowód: opinia biegłego k. 79-86)

Sąd zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 19 ust. 1 ustawy z 22.V.2003r o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U. nr 124, poz. 1152, ze zm., dalej powoływana jako „ustawa”) poszkodowany w związku ze zdarzeniem objętym umową ubezpieczenia obowiązkowego odpowiedzialności cywilnej może dochodzić roszczeń bezpośrednio od ubezpieczyciela. Wystąpienie takiego zdarzenia prowadzi zatem do powstania stosunku zobowiązaniowego, w ramach którego poszkodowany jest wierzycielem, uprawnionym do odszkodowania, zaś ubezpieczyciel jest dłużnikiem, zobowiązanym odszkodowanie zapłacić. Zachowanie się obydwu stron tego stosunku zobowiązaniowego podlega regułom wynikającym z art. 354 k.c. (tak SN w wyroku z 25.04.2002r, I CKN 1466/99 oraz w postanowieniu Składu Siedmiu Sędziów z 24.02.2006r., III CZP 91/05).

Ustalenie odszkodowania z ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej następuje według ogólnych zasad określonych w art. 361-363 kc, z tym zastrzeżeniem, że ubezpieczyciel zobowiązany jest wyłącznie do świadczenia pieniężnego, ograniczonego do wysokości sumy gwarancyjnej (art. 822 § 1 kc i art. 36 ust. 1 ustawy). W stosunkach tego rodzaju nie znajduje zatem zastosowania, przewidziana w art. 363 § 1 kc zasada, iż wybór sposobu naprawienia szkody należy do poszkodowanego. Nie może on bowiem domagać się od ubezpieczyciela przywrócenia stanu poprzedniego. Może jedynie żądać zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej. W myśl art. 361 § 1 kc, zobowiązany do odszkodowania ponosi odpowiedzialność tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła. W powyższych granicach naprawienie szkody obejmuje straty, które poszkodowany poniósł oraz korzyści, które mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzono (art. 361 § 2 kc). Szkoda majątkowa może polegać na zmniejszeniu aktywów, zwiększeniu pasywów lub nieosiągnięciu możliwych korzyści. Ustalenie jej wysokości wymaga porównania rzeczywistego stanu majątkowego poszkodowanego oraz stanu, jaki by istniał, gdyby nie doszło do zdarzenia wyrządzającego szkodę (tzw. metoda dyferencyjna). Obowiązek naprawienia szkody powstaje chwilą jej wyrządzenia, jednak jego zakres może ulegać zmianom. W przypadku gdy szkoda jest konsekwencją uszkodzenia pojazdu mechanicznego, zmiany te mogą być w szczególności konsekwencją działań, podejmowanych przez poszkodowanego, mających na celu naprawę uszkodzonego pojazdu lub jego zbycie. Ustalając odszkodowanie

sąd powinien zaś brać pod uwagę stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy (art. 316 § 1 kpc). Musi zatem uwzględnić zmiany w majątku poszkodowanego, które zaszły do tego czasu (por. uzasadnienie postanowienia SN z 17.07.2020r., V CNP 43/19). W praktyce wystąpić mogą następujące, typowe przypadki:

- 1/ poszkodowany nie naprawił pojazdu i nadal jest w jego posiadaniu ; naprawa jest technicznie możliwa i ekonomicznie uzasadniona;
- 2/ poszkodowany zbył pojazd w stanie uszkodzonym;
- 3/ naprawa pojazdu jest technicznie niemożliwa lub ekonomicznie nieuzasadniona;
- 4/ poszkodowany naprawił pojazd.

W pierwszym przypadku (pomijając inne negatywne konsekwencje wypadku, np. koszt najmu pojazdu zastępczego), uszczerbek w majątku poszkodowanego, wynikły ze zdarzenia szkodzącego, odpowiada różnicy pomiędzy wartością pojazdu uszkodzonego i wartością, którą przedstawiałby on gdyby nie został uszkodzony. Wartość przedmiotów majątkowych ustala się z reguły na podstawie danych o cenach transakcyjnych, występujących na rynku (jako równowartość średniej ceny w umowach sprzedaży podobnych przedmiotów). Jednak w przypadku uszkodzonych pojazdów mechanicznych (podobnie jak w przypadku innych rzeczy uszkodzonych), ustalenie wartości tą metodą jest z reguły trudne, jeśli w ogóle możliwe, a to z uwagi na brak dostatecznej liczby transakcji rynkowych, których przedmiotem byłyby podobne pojazdy o zbliżonym stopniu uszkodzenia. Dlatego też przy ustalaniu wartości takich pojazdów powszechnie stosuje się metodę kosztów odtworzenia, której istota polega na ustaleniu wartości pojazdu uszkodzonego jako różnicy pomiędzy jego wartością przed szkodą i wysokością kosztów, niezbędnych do przywrócenia go do stanu poprzedniego. Szkoda jest zatem w takim wypadku równa przewidywanym kosztom naprawy, uwzględniającym ceny niezbędnych materiałów i robocizny, występujące na rynku lokalnym (por. uchwałę SN z 13.06.2003r., III CZP 32/03).

W drugim przypadku uszczerbek w majątku poszkodowanego, będący konsekwencją zdarzenia szkodzącego i jego następnych działań, odpowiada różnicy pomiędzy kwotą uzyskaną ze sprzedaży wraku i wartością, którą przedstawiałby pojazd gdyby nie został uszkodzony. Ustalony w ten sposób odszkodowanie może ulec zmniejszeniu jeżeli poszkodowanemu można zarzucić brak należytej staranności przy sprzedaży wraku, skutkujący uzyskaniem ceny, niższej niż możliwa do uzyskania w razie zachowania należytej staranności (art. 362 kc).

W przypadku gdy naprawa pojazdu jest technicznie niemożliwa lub ekonomicznie nieuzasadniona, uszczerbek w majątku poszkodowanego, będący konsekwencją zdarzenia szkodzącego, podobnie jak w przypadku pierwszym, odpowiada różnicy pomiędzy wartością pojazdu uszkodzonego i wartością, którą przedstawiałby gdyby nie został uszkodzony, przy czym ustalenie tej różnicy nie może nastąpić przy pomocniczym zastosowaniu kryterium kosztów, niezbędnych do naprawy pojazdu.

Jeżeli poszkodowany naprawił pojazd, to ubezpieczyciel winien mu zwrócić wszelkie rzeczywiście poniesione, celowe i ekonomicznie uzasadnione wydatki (tak A. W.: „Odszkodowanie w razie szkody w pojeździe mechanicznym”, Prawo Asekuracyjne (...), str. 40-41 oraz SN w wyroku z 20.10.1970 r., II CR 425/72, OSN 6/73, poz. 111). One bowiem stanowią wówczas miarę szkody, wyrażając różnicę w stanie majątku poszkodowanego, wynikłą ze zdarzenia szkodzącego i jego następnych działań (tak SN w uzasadnieniu postanowienia z 17.07.2020r., V CNP 43/19). W literaturze wskazuje się, iż w takim przypadku dochodzi do transformacji uszczerbku, w wyniku której szkoda w majątku wyraża się ostatecznie w ubytku pieniędzy, wydatkowanych na naprawę (tak M. Kaliński: Szkoda na mieniu i jej naprawienie, 2 wydanie, Wydawnictwo CH Beck, Warszawa 2014, str. 523). Przywrócenie uszkodzonej rzeczy do stanu poprzedniego polega na doprowadzeniu jej do stanu używalności w takim zakresie, jaki istniał przed wyrządzeniem szkody. Jeżeli do osiągnięcia tego celu konieczne jest użycie nowych elementów, to poniesione na nie wydatki wchodzi w skład kosztów naprawienia szkody i obciążają zobowiązanego do odszkodowania. Istotne zwiększenie wartości rzeczy po naprawie może być podstawą obniżenia odszkodowania o kwotę odpowiadającą temu wzrostowi (tak SN w wyroku z 5.11.1980r., III CRN 223/80, OSN 10/1981, poz. 186 i w uchwale z 12.04.2012r., III CZP

80/11, OSNC 10/2012, poz. 112). Jeżeli natomiast, pomimo prawidłowo wykonanej naprawy, nastąpiło zmniejszenie wartości pojazdu, ubytek ten należy uwzględnić przy ustaleniu odszkodowania, jako tzw. „szkodę handlową” (tak SN w uchwale z 12.10.2001r., III CZP 57/01 i w postanowieniu składu siedmiu sędziów z 24.02.2006r. III CZP 91/05).

Precyzyjnie rzecz ujmując, szkoda w majątku poszkodowanego, będąca następstwem zlecenia naprawy pojazdu, powstaje już w dacie jej wykonania. Już w tym momencie pasywa majątku poszkodowanego ulegają bowiem zwiększeniu o dług wobec warsztatu naprawczego. Zapłata należności powoduje umorzenie długu przy jednoczesnym zmniejszeniu aktywów majątku poszkodowanego (o zapłaconą sumę). Tak więc zapłata nie skutkuje powstaniem szkody, a jedynie zmianą jej charakteru. Oba przypadki (zwiększenie pasywów i zmniejszenie aktywów) zawierają się w kodeksowym terminie strata (art. 361§ 2 kc).

W okolicznościach sprawy poszkodowany naprawił pojazd. Należne od ubezpieczyciela odszkodowanie winno zatem odpowiadać sumie obciążających go kosztów naprawy. Ponieważ w umowie o naprawę pojazdu strony nie określiły wysokości wynagrodzenia przyjmującego zamówienie ani nie wskazały podstaw do jego określenia, zamawiający zobowiązany był zapłacić zwykle wynagrodzenie za dzieło tego rodzaju (art. 628 § 1 zd. 2 kc), co w okolicznościach sprawy oznacza wynagrodzenie ustalone przy uwzględnieniu średnich cen w warsztatach naprawczych tej samej kategorii co warsztat (...) Sp. z o.o., funkcjonujących na rynku lokalnym. Jak wynika z opinii biegłego, wynagrodzenie takie (obejmujące również koszt niezbędnych materiałów) wyniosłoby 7386,15 zł. Wystawienie faktury na wyższą kwotę nie miało uzasadnienia w łączącej strony umowie i nie skutkowało obowiązkiem jej zapłaty przez dającego zlecenie.

Pozwany powinien wypłacić odszkodowanie w terminie 30 dni od zgłoszenia szkody (art. 14 ust. 1 ustawy). Nie spełniając świadczenia w terminie popadł w opóźnienie (art. 476 kc), co uzasadniało żądanie odsetek w wysokości ustawowej (art. 481 § 1 i 2 kc).

Mając powyższe na uwadze i na podstawie powołanych przepisów prawa oraz art. 509 § 1 kc, sąd orzekł jak w punkcie pierwszym sentencji, zaś w pozostałej części oddalił powództwo, jako bezzasadne.

O kosztach procesu postanowiono przy uwzględnieniu zasady stosunkowego ich rozdzielenia (art. 100 kpc), mając na uwadze, że powód który wygrał sprawę w 79,62 %, poniósł koszty w łącznej kwocie 1117 zł (opłata od pozwu i zastępstwo procesowe), zaś pozwany, który wygrał sprawę w 20,38 %, poniósł koszty w łącznej kwocie 1888,70 zł (zastępstwo procesowe i wydatek na opinię biegłego).

Pozwany domagał się uzupełnienia opinii biegłego (k. 97), co mogło wchodzić w grę gdyby była ona niepełna, tj. nie wyjaśniała wszystkich istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczności, których wyjaśnienie wymagało wiadomości specjalnych. Taka sytuacja w sprawie nie wystąpiła. Pozwany w istocie nie kwestionował kompletności opinii, lecz zasadność jej wniosków (w zakresie uwzględnionych w wycenie naprawy kosztów robocizny). W takim przypadku zasadnym mógłby być jedynie wniosek o powołanie innego biegłego, o co pozwany nie wnosił. Dowód z opinii uzupełniającej podlegał natomiast pominięciu, o czym sąd zdecydował postanowieniem wydanym na posiedzeniu w dniu 14.12.2021r. (k. 104).